

TYLCV'YE DAYANIKLI DOMATES ÇEŞİT İSLAHI

Domates (*Solanum lycopersicum* L.), Türkiye'de üretimi ve ihracatı en fazla yapılan sebze türüdür. Özellikle örtüaltında domates üretiminde önemli derecede ekonomik kayıplara neden olan hastalıklardan bir tanesi "Domates Sarı Yaprak Kıvrıcıklık Virüsü" (Tomato Yellow Leaf Curl Virus=TYLCV)'dür. Bu hastalık enfeksiyon şiddetine göre değişmekle birlikte % 85 ile % 100 arasında ürün kaybına neden olmaktadır.

TYLCV, tohumla taşınmayıp, tütün beyazsineği (*Bemisia tabaci*, Biotype B =*Bemisia argentifolii*) ile taşınmaktadır. Hastalıkla mücadelede en etkin ve çevreci yöntem dayanıklı çeşitlerin kullanılmasıdır. BATEM'de sürdürülen "Domates Sarı Yaprak Kıvrıcıklık Virüsüne (TYLCV) Dayanıklı Domates Çeşit Islahı" isimli proje ile TYLCV'ye karşı dayanıklı hat ve çeşitlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu proje kapsamında; dayanıklı hat geliştirmede moleküler ve klasik testlemeler kullanılmıştır. Moleküler analizlerde Ty-3 ve Ty-1 dayanıklılık genlerini homozigot taşıyan 85 F4 genotipi belirlenmiştir. Klasik testlemelerde ise; hastalığın bulaşmasını sağlayacak beyaz sinekler, ağız aspiratörü ile toplanarak her bitkiye 20 adet beyazsinek ergini hesabıyla salınmıştır. Testlemelerde 0-4 skalası kullanılmış ve buna göre 3. haftanın sonunda skorlama yapılmıştır. Hem moleküler hemde klasik testlemelerde hastalığa karşı dayanıklı 25'i cheery ve kokteyl tipte, 15'i beef (iri) tipte ve 45'i ise tekli hasada uygun tane tipte toplam 85 adet hat geliştirilmiştir. Projenin bu aşamasından sonra dayanıklı materyal özel sektör ile paylaşılacaktır.

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından desteklenen bu proje, Enstitümüz teknik personeli, Ziraat Yüksek Mühendisi Sinan ZENGİN, Dr. Aylin KABAŞ, Dr. Asu OĞUZ, Ziraat Yüksek Mühendisi Ahmet EREN, Ziraat Yüksek Mühendisi Necla ÇELİK ve Ziraat Yüksek Mühendisi İlyas TEKŞAM tarafından yürütülmektedir.